

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 6 октомври 2026 г.
(OR. en)

14071/26

ECOFIN 1270
CLIMA 511
FIN 1401
ENV 1186
ENER 629
COMPET 1170
CADREFIN 420
ECB
EIB

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	2 октомври 2026 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2026) 525 final
Относно:	ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА относно изпълнението на механизма за отпускане на заеми в публичния сектор в рамките на Механизма за справедлив преход през 2026 година, съгласно предвиденото в член 16 от Регламент (ЕС) 2021/1229

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2026) 525 final.

Приложение: COM(2026) 525 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 2.10.2026 г.
COM(2026) 525 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**относно изпълнението на механизма за отпускане на заеми в публичния сектор в
рамките на Механизма за справедлив преход през 2026 година, съгласно
предвиденото в член 16 от Регламент (ЕС) 2021/1229**

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно изпълнението на механизма за отпускане на заеми в публичния сектор в рамките на Механизма за справедлив преход през 2026 година, съгласно предвиденото в член 16 от Регламент (ЕС) 2021/1229

1. ВЪВЕДЕНИЕ, ЦЕЛ И ОБХВАТ НА ДОКЛАДА

През 2020 г. Комисията разработи Механизъм за справедлив преход като част от Плана за инвестиции във връзка с Европейския зелен пакт¹, за да гарантира, че в прехода към неутрална по отношение на климата икономика никоя група и никой регион няма да бъдат изоставени. Основната цел на механизма е да се осигури подкрепа за най-засегнатите региони и хора и да им се помогне за облекчаване на социално-икономическата цена на прехода. Механизмът за справедлив преход се състои от три стълба: 1) Фонд за справедлив преход; 2) специална схема за справедлив преход в рамките на програмата InvestEU; и 3) механизъм за отпускане на заеми в публичния сектор (наричан по-долу за краткост „МОЗПС“ или „механизмът“).

В настоящия — пети поред² — годишен доклад относно изпълнението, изготвен в съответствие с член 16, параграф 3³ от Регламент (ЕС) 2021/1229⁴ („Регламента за МОЗПС“), вниманието е съсредоточено върху третия стълб. Целта е да се предостави информация за постигнатия досега напредък в изпълнението на МОЗПС.

Настоящият сборен доклад обхваща периода от началото на изпълнението на МОЗПС до 19 юни 2026 г. В съответствие със задълженията за представяне на доклади за МОЗПС оставащият период до края на 2026 г. ще бъде включен в следващия доклад.

В настоящия доклад се представя информацията относно: i) резултатите от първата покана за представяне на предложения по линия на МОЗПС, първата крайна дата по втората покана за представяне на предложения и общото кумулативно усвояване на бюджета; ii) техническата помощ; и iii) следващите стъпки.

1.1. Правна и бюджетна рамка на механизма за отпускане на заеми в публичния сектор в рамките на Механизма за справедлив преход

МОЗПС беше създаден с Регламент (ЕС) 2021/1229 на 14 юли 2021 г.

Общата цел на МОЗПС е да се преодолеят сериозните социални, икономически и екологични предизвикателства, произтичащи от прехода към целите на ЕС в областта на климата и енергетиката до 2030 г. и към целта за неутралност по отношение на климата в ЕС най-късно

¹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: „План за инвестиции за устойчива Европа. План за инвестиции на Европейския зелен пакт“ (COM(2020) 21 final, 14.1.2020 г.).

² [Първият доклад относно изпълнението](#) беше представен на Европейския парламент и на Съвета на 7 февруари 2023 г., [вторият доклад](#) — на 21 ноември 2023 г., [третият](#) — на 30 септември 2024 г., а [четвъртият](#) — на 6 октомври 2025 г.

³ Член 16, параграф 3 от Регламента за МОЗПС гласи: „До 31 октомври всяка календарна година, считано от 2022 г., Комисията представя доклад за изпълнението на Механизма. В този доклад се предоставя информацията относно степента на изпълнение на Механизма по отношение на неговите цели, условия и показатели за качество на изпълнението.“

⁴ Регламент (ЕС) 2021/1229 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юли 2021 г. относно механизма за отпускане на заеми в публичния сектор в рамките на Механизма за справедлив преход (ОВ L 274, 30.7.2021 г.).

до 2050 г., определени в Регламент (ЕС) 2021/1119⁵, в полза на териториите на ЕС, посочени в териториалните планове за справедлив преход (ТПСП)⁶.

Специфичната цел на МОЗПС е да се привлекат инвестиции в публичния сектор, които са насочени към посрещане на потребностите от развитие на териториите, посочени в ТПСП. Това става чрез улесняване на финансирането на проекти, които не генерират достатъчни потоци от приходи за покриване на инвестиционните си разходи, като по този начин се предотвратява изместването на потенциалната подкрепа и инвестиции от алтернативни източници.

Подкрепа се предлага за широк набор от инвестиции. Чрез МОЗПС може да се подкрепят инвестиции в енергия от възобновяеми източници и екологосъобразна и устойчива мобилност, в насърчаване на екологично чистия водород, в ефикасни мрежи за централизирано топлоснабдяване, в научноизследователска дейност в публичния сектор, в цифровизация, в екологична инфраструктура за интелигентно управление на отпадъците и водите, както и в инициативи в областта на общественото здраве.

Чрез МОЗПС може да се подкрепят и устойчивата енергия, енергийната ефективност и мерките за интегриране, включително санирането и преобразуването на сгради, обновяването и възстановяването на градската среда, преминаването към кръгова икономика, рехабилитацията и обеззаразяването на земя и екосистеми, като се взема предвид принципът „замърсителят плаща“, биологичното разнообразие, както и инфраструктурата за повишаване на квалификацията и за преквалификация, за обучение и за социални дейности, включително заведения за полагане на грижи и социално жилищно настаняване⁷.

С Регламента за МОЗПС се осигурява подкрепа от ЕС с общ максимален бюджет 1,525 млрд. евро за компонента за безвъзмездни средства на МОЗПС (включително техническа помощ и консултантска подкрепа). Този общ бюджет беше намален със 150 млн. евро през 2024 г. вследствие на преразглеждането на многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г. и със 175 млн. евро през 2025 г. след приемането на сборния Регламент (ЕС) 2025/2005⁸, целящ укрепването на програмата InvestEU. След тези преразпределения максималният бюджет, който е на разположение по МОЗПС, е 1,2 млрд. евро.

В рамките на МОЗПС заемите, отпускани от Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) като финансов партньор, се съчетават с безвъзмездни средства, предоставени от ЕС за подкрепа на проекти, представени от органи от публичния сектор след покана за представяне на предложения. ЕИБ ще предостави до 6 млрд. евро за компонента за заеми на МОЗПС. В рамките на МОЗПС ЕИБ предлага три вида заеми: инвестиционни заеми (самостоятелни проекти, финансирани пряко от ЕИБ), рамкови заеми (наричани още „схеми за заеми“, чрез които пряко се финансира набор от предварително определени проекти) и заеми чрез посредник, с които чрез финансовите посредници на ЕИБ се финансират по-малки проекти.

Компонентът за безвъзмездни средства, който се изпълнява от Европейската изпълнителна агенция за климата, инфраструктурата и околната среда (CINEA), е под формата на финансиране, което не е свързано с разходи, и размерът му се определя като фиксиран

⁵ Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 (Европейски закон за климата) (ОВ L 243, 9.7.2021 г.).

⁶ Както е определено в член 11 от Регламент (ЕС) 2021/1056 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за създаване на Фонда за справедлив преход (ОВ L 231, 30.6.2021 г.).

⁷ Вж. съображение 6 от Регламента за МОЗПС.

⁸ Регламент (ЕС) 2025/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2025 г. за изменение на регламенти (ЕС) 2015/1017, (ЕС) 2021/523, (ЕС) 2021/695 и (ЕС) 2021/1153 по отношение на повишаването на ефикасността на гаранцията от ЕС съгласно Регламент (ЕС) 2021/523 и на опростяването на изискванията за докладване.

процент от размера на заема. Този процент възлиза на 15 % или — ако проектът се намира в по-слабо развит регион — на 25 %⁹. Следователно предоставянето на безвъзмездни средства зависи от финансирането, одобрено от ЕИБ или от нейните финансови посредници¹⁰. При първата покана за представяне на предложения, която остана отворена до края на 2025 г., наличният бюджет се разделя на национални дялове въз основа на съотношенията на разпределените средства по линия на Фонда за справедлив преход (ФСП). Втората покана за представяне на предложения, обслужваща периода 2026—2027 г., обединява неизползваната част от средствата, разпределени на държавите членки, без националните дялове.

2. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МОЗПС

2.1. Резултати от първата покана за представяне на предложения по линия на МОЗПС (2022—2025 г.)

По тази покана, която беше публикувана на 19 юли 2022 г., са представени общо 73 предложения, от които 56 са обявени за допустими, като комисията за оценка за МОЗПС избра за финансиране 45 от тях. Резултатите за всяка крайна дата по поканата са показани в приложение 1. Съгласно информацията, посочена в споразуменията за предоставяне на безвъзмездни средства, както и в заявленията, избрани за финансиране, за които споразумение все още не е подписано, се очаква Комисията да предостави общо около 482 млн. евро.

Към юни 2026 г. са подписани 26 споразумения за предоставяне на безвъзмездни средства (за повече подробности вж. точка 2.4), съответстващи на приблизително 337,5 млн. евро подкрепа от ЕС по компонента за безвъзмездни средства на МОЗПС. Тези безвъзмездни средства се съчетават с предоставено от ЕИБ финансиране, възлизащо на приблизително 1,9 млрд. евро под формата на заеми. Освен това подкрепените проекти мобилизират допълнително финансиране на равнище проект, включително принос от национални, регионални и местни публични ресурси и, когато е приложимо, от частни източници на финансиране. Очаква се подписаните операции да мобилизират инвестиции на обща стойност над 3,2 млрд. евро.

Тези резултати потвърждават, в съответствие с констатациите от междинната оценка¹¹, ролята на компонента за безвъзмездни средства като катализатор на инвестициите в рамките на механизма. Като допълва кредитирането от ЕИБ, безвъзмездната финансова подкрепа спомага за осигуряването на финансова жизнеспособност на инвестициите в публичния сектор в териториите, обхванати от Фонда, и допринася за осигуряването на допълнително финансиране на равнище проект.

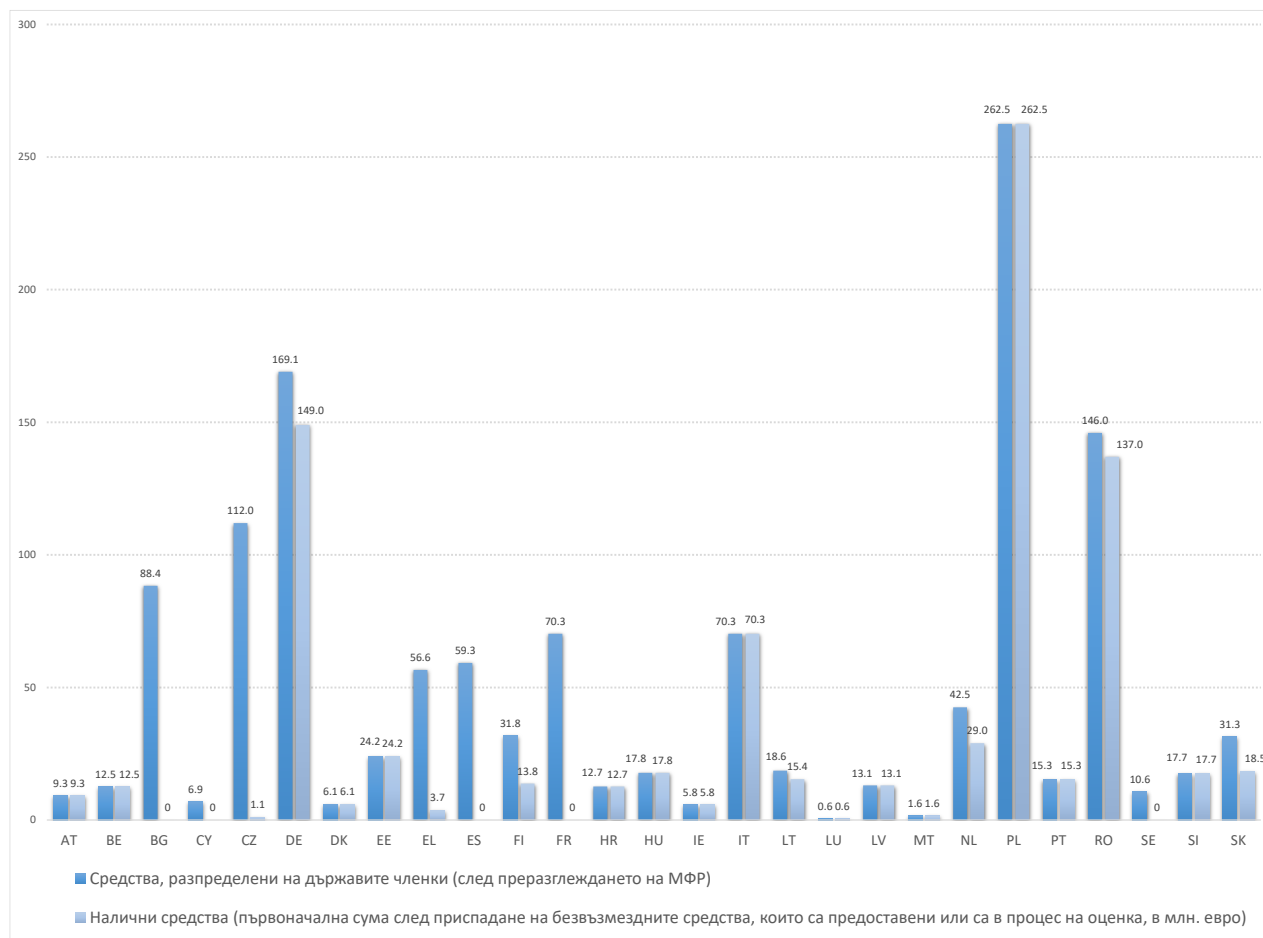
Националните дялове, определени за България, Испания и Франция, са изцяло разпределени, а националните дялове, определени за Швеция, Кипър и Чехия, са почти изцяло разпределени.

⁹ Вж. член 11 от Регламента за МОЗПС.

¹⁰ Член 18 от образеца на споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства по линия на Механизма за справедлив преход, достъпен на [портала за финансиране и обществени поръчки \(europea.eu\)](https://europea.eu).

¹¹ Европейска комисия, *Study to support the interim evaluation of the Public Sector Loan Facility (PSLF). Final Report [Проучване в подкрепа на междинната оценка на механизма за отпускане на заеми в публичния сектор (МОЗПС). Окончателен доклад]*, Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2025 г., DOI: 10.2776/8746618.

Фигура 1 Национални дялове и използването им чрез безвъзмездни средства, които са предоставени или са в процес на оценка¹²

Тъй като МОЗПС беше нов инструмент, ключова роля по време на изпълнението на първата покана изиграха дейностите по повишаване на осведомеността. В началната фаза използването на механизма остана ограничено, което се дължеше на неговата новост, на сложността при съчетаването на безвъзмездни средства от ЕС с кредитиране от ЕИБ в сравнение с традиционните безвъзмездни средства от ЕС, както и на разликите в заемния капацитет и административните условия на потенциалните бенефициери в различните държави членки. Тези елементи бяха посочени и в междинната оценка като фактори, които влияят върху темпото и географското разпределение на усвояването по първата покана. Комисията, в сътрудничество с ЕИБ, предприе целенасочени комуникационни усилия за повишаване на осведомеността, подобряване на разбирането на механизма от страна на заинтересованите страни и оказване на подкрепа на потенциалните бенефициери в процеса на кандидатстване.

На всички държави членки бяха предложени специализирани информационни сесии, представящи основните характеристики на МОЗПС и процеса на кандидатстване. Освен това комуникационните усилия бяха насочени към потенциални бенефициери от широк кръг сектори, свързани с предоставянето на обществени услуги, включително чрез взаимодействие с установени в Брюксел сдружения и секторни мрежи.

¹² Средствата, разпределени на държавите членки, са представени по стойности след преразглеждането на МФР за периода 2021—2027 г. Наличните средства представляват остатъка от националните бюджети след приспадане на безвъзмездните средства, които към момента на изготвяне на настоящия доклад са предоставени или са в процес на оценка.

Тези дейности бяха допълнени от непрекъсната комуникация чрез прояви, срещи, публикации, социални медии и целеви материали, както и от предоставената от ЕИБ консултантска подкрепа, която допринесе за формирането на набор от разработени проекти. За повишената осведоменост свидетелстват както нарастващото усвояване на средствата по механизма, така и увеличаващият се брой организатори на проекти, които се обръщат към Комисията и нейните партньори, за да потърсят насоки относно МОЗПС.

С течение на времето тези дейности допринесоха за формирането на по-значителен набор от заявления към края на първата покана и в началната фаза на втората покана.

2.2. Втора покана за представяне на предложения по линия на МОЗПС

Втората покана за представяне на предложения по линия на МОЗПС беше обявена през октомври 2025 г. Поканата е отворена за всички държави членки на конкурентен принцип, без предварително разпределени средства по държави членки, и обхваща периода 2026—2027 г. На 14 ноември 2025 г., след обявяването на поканата, беше проведен информационен ден.

Първата крайна дата, определена за 27 януари 2026 г., привлече значителен интерес. Постъпиха 30 предложения от кандидати от 10 държави членки (DE, FR, CZ, CY, EL, ES, IE, IT, RO, SE), като общият размер на поисканите безвъзмездни средства възлиза на 1,24 млрд. евро. След извършването на оценката за приемливост и допустимост на тези предложения, 21 предложения бяха счетени за приемливи и допустими. Тези предложения, подадени от кандидати от 6 държави членки (CY, CZ, EL, ES, FR, SE), представляват поискано финансиране с общ размер приблизително 783 млн. евро.

Всичките 21 приемливи и допустими предложения бяха подложени на техническа оценка от Комисията. Определените прагове за оценка преминаха успешно 18 от тези предложения, което съответства на поискано финансиране с общ размер 633 млн. евро. Три предложения, за които са поискани общо 150 млн. евро, не бяха избрани поради недостатъчен брой точки по един или повече от критериите за предоставяне на финансиране.

В съответствие с правилата, определени в поканата, предложенията бяха класирани въз основа на получените при оценката точки. При равен брой точки приоритет беше даден, в низходящ ред, на: i) проекти, разположени в по-слабо развити региони; ii) проекти, които допринасят пряко за постигането на целите на ЕС в областта на климата и енергетиката; и iii) проекти, представени от кандидати с утвърдени планове за декарбонизация.

Окончателният брой на предложенията, които ще бъдат финансирани, както и на предложенията, които ще бъдат включени в резервния списък, ще зависи от наличния бюджет, както е описано по-подробно в точка 2.3.

2.3. Общо кумулативно изпълнение

На този етап общият размер на безвъзмездните средства, поискани за успешните предложения по втората покана, а именно — 633 млн. евро, надхвърля наличния бюджет, останал след първата покана (354,92 млн. евро). Действителното използване на бюджета, заделен след решението за подбор, ще зависи от няколко фактора, включително от действителния размер на подписаните заеми от ЕИБ и от съответствието по отношение на обхвата на предложенията, включени в заявленията за предоставяне на безвъзмездни средства.

В този контекст първите седем проекта в класацията вече може да бъдат финансирани. Останалите единадесет проекта, избрани от комисията за оценка, ще бъдат включени в

резервен списък до осигуряването на налични средства от бъдещи обратни постъпления по Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ).

Освен това следващите крайни срокове за подаване на заявления също ще бъдат определени въз основа на наличността на бъдещи обратни постъпления по ЕФСИ.

2.4. Проекти, финансирани по линия на МОЗПС

Подкрепените проекти отразяват широкия обхват на допустимите действия съгласно Регламента за МОЗПС и са в съответствие с целите на Механизма за справедлив преход. По-конкретно инвестициите са насочени към: устойчивата мобилност, която представлява най-големия дял от подписаните безвъзмездни средства (приблизително 131,8 млн. евро), включително модернизация на железопътни линии, разширяване на трамвайни линии, транспортни системи с нулеви емисии; енергийната ефективност и енергийната инфраструктура, като например мрежи за централизирано топлоснабдяване и модернизация на електроенергийни системи; обновяването и възстановяването на градската среда, включително модернизация на обществената инфраструктура; социалната инфраструктура, като училища, здравни заведения и жилищно настаняване; и инфраструктурата за управление на водите и отпадъците. Подробен списък на финансираните до момента проекти е поместен в приложение 2.

На този етап пет проекта вече са изцяло изпълнени и представляват конкретни примери за реализацията на проекти по механизма. Те включват един проект за устойчива градска мобилност във Франция, чрез който се разширява трамвайна линия, и четири проекта в Чехия, обхващащи модернизация на железопътната инфраструктура, обновяване на градската среда, подобряване на енергийните характеристики и социална инфраструктура.

Що се отнася до вида на заема, съответстващ на 26-те подписани споразумения за предоставяне на безвъзмездни средства, 21 от проектите са самостоятелни инвестиционни заеми, а 5 се основават на схема за заем¹³. През юни 2025 г. беше подписано първото споразумение за предоставяне на безвъзмездни средства, свързано със заем чрез посредник, предоставен с ресурси на ЕИБ от чешката Национална банка за развитие.

Съгласно Регламента за МОЗПС от Комисията се изисква да докладва относно следните ключови показатели за качество на изпълнението: намаляване на емисиите на CO₂, брой на създадените работни места и брой на лицата, които ще се ползват от съответния проект. Въз основа на информацията, представена от бенефициерите по МОЗПС, намалението на емисиите на CO₂ се оценява на 204 621 тона годишно. Очаква се проектите, финансирани по този механизъм, да създадат 11 577 работни места и да бъдат от полза за над 7 милиона души, като отговорят на нуждите на регионалното развитие. В приложение 3 е включена диаграма, която показва обобщените ключови показатели за качество на изпълнението, структурирани в съответствие с приложение II към Регламента за МОЗПС.

3. КОНСУЛТАНТСКА ПОДКРЕПА

В рамките на консултантския център InvestEU от страна на ЕИБ се предлагат консултантски услуги за подготовката, разработването и изпълнението на допустими за подкрепа проекти¹⁴. До 19 юни 2026 г. консултантска помощ в подкрепа на МОЗПС, възлизаща на 22,5 млн. евро, беше предоставена на бенефициери в Австрия, България, Германия, Гърция, Дания,

¹³ За да се избегнат съмнения, проектите, получаващи финансиране от ЕИБ под формата на заем чрез посредник, се третираат като самостоятелни проекти.

¹⁴ Вж. повече подробности в точка 2.1.4 от първия доклад относно изпълнението на МОЗПС и точка 2.2 от втория доклад относно изпълнението на МОЗПС.

Ирландия, Испания, Кипър, Румъния, Словакия, Финландия, Франция, Чехия и Швеция¹⁵. Списъкът на консултантските задачи е поместен в приложение 4.

Подкрепата от ЕИБ чрез консултантски услуги е с такъв обхват и така адаптирана, че да отговаря на конкретните потребности на отделните организатори на проекти, като варира от общи насоки за набелязване на подходящи проекти и подкрепа нагоре по веригата при изготвянето на инвестиционни програми до консултации при разработването на проекти и подкрепа в процеса по подаване на заявления за безвъзмездни средства по линия на МОЗПС. Освен това ЕИБ участва в дейности по разпространение на информация, определяне на обхвата и скрининг с цел набелязване и подкрепа на проекти, които биха могли да се ползват от финансиране по линия на МОЗПС.

Консултантската дейност на ЕИБ стимулира търсенето на подкрепа по линия на МОЗПС чрез пет работни направления:

- i. **пряка консултантска подкрепа** за отделни организатори и заемополучатели на самостоятелни инвестиционни заеми, чрез широк набор от консултантски услуги във фазите на подготовка и изпълнение, включително съдействие със заявленията за безвъзмездни средства;
- ii. **подкрепа за изграждане на капацитет** за небанкови институции, които обикновено функционират като агрегатори на проекти с по-малък мащаб, с цел изграждане на административен и оперативен капацитет за ефективни скрининг, подбор, приоритизиране, наблюдение и координиране по друг начин на редица подпроекти;
- iii. **„косвена“ консултантска подкрепа** за крайни бенефициери на заеми чрез посредник или рамкови заеми, която се оказва посредством стандартизирани пакети за подкрепа с така преценен обхват, че да повишат надеждността на предложенията и съответствието им с приложимите политики за кредитиране;
- iv. **консултации за развитие на пазара**, които се предоставят на равнище държави членки, с цел разпознаване на потенциално търсене на подкрепата, предлагана по линия на МОЗПС, и установяване дали финансовите продукти, налични в рамките на МОЗПС, са подходящи;
- v. **скрининг**, определяне на обхвата и разпространение на информация с цел популяризиране на използването на механизма, набелязване и приоритизиране на подходящи проекти и предоставяне на цялостни насоки в процеса по подаване на заявления за безвъзмездни средства по линия на МОЗПС.

В допълнение към услугите, предлагани от ЕИБ чрез консултантския център InvestEU, по искане на Чехия, Гърция и Словакия Комисията осигури консултантски услуги с цел повишаване на осведомеността относно МОЗПС и набелязване и разработване на предложения за проекти. Техническата помощ за Чехия беше предоставена от Комисията, а Словакия получи подкрепа по линия на Инструмента за техническа подкрепа (ИТП)¹⁶. И по двата договора се предоставя широк набор от услуги, някои от които са повишаване на осведомеността, мобилизиране на потенциални бенефициери от регионите, включени в ТПСР, както и скрининг на идеи за проекти.

¹⁵ Някои от консултантските дейности в Гърция, Кипър и Франция бяха започнати преди да влезе в сила МОЗПС и затова бяха финансирани от други източници, като Европейския консултантски център по инвестиционни въпроси (Гърция) и компонента за устойчива инфраструктура на консултантския център InvestEU (Кипър и Франция).

¹⁶ [Инструмент за техническа подкрепа — Начин на работа — Реформи и инвестиции — Европейска комисия](#).

Гърция се ползва от по-мощна подкрепа по линия на ИТП за изпълнението на трите стълба на Механизма за справедлив преход. Тя освен това поиска подкрепа, предлагана в рамките на механизма за техническа помощ на ФСП (JTR Groundwork)¹⁷, за набелязване на проекти и за последващо изготвяне на предложения за проекти, за които да се подадат заявления за финансиране по линия на МОЗПС в регион Пелопонес.

Комисията и ЕИБ участват в мониторинга на изпълнението на тези консултантски задачи, за да се гарантира, че те се допълват с други консултантски дейности в ползващите се от тях държави членки.

4. СЛЕДВАЩИ СЪПКИ

Следващите крайни срокове за подаване на заявления ще бъдат определени в зависимост от наличието на обратни постъпления по ЕФСИ за механизма.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Механизмът за отпускане на заеми в публичния сектор е инструмент, чиято цел е да се гарантира, че преходът към неутрална по отношение на климата икономика се осъществява по справедлив и социално устойчив начин, като се има предвид ключовата роля на публичния сектор за преодоляване на неефективността на пазара.

Първата и втората покана за представяне на предложения по линия на МОЗПС са обявени, а бюджетът на механизма е почти изцяло усвоен, като в процес на подготовка са още потенциални проекти. Тази еволюция следва да се разглежда и в контекста на изводите относно изпълнението, установени при междинната оценка. Първоначалното усвояване на средствата беше повлияно от новостта на механизма, сложността на съчетаването на безвъзмездната финансова подкрепа от ЕС с кредитиране от ЕИБ в сравнение с изцяло безвъзмездното финансиране от ЕС, различията в заемния капацитет и административния капацитет на държавите членки и публичните организатори на проекти, както и от наличието на други източници на финансиране. Същевременно в оценката беше подчертано, че се очаква с течение на времето повишената осведоменост, консултантската подкрепа и постепенното формиране на набор от разработени проекти да допринесат за по-голямо търсене. В този контекст консултантските услуги изиграха важна роля за подпомагане на потенциалните бенефициери при набелязването на подходящи проекти, подобряването на степента на готовност на проектите и ориентирането в изискванията на механизма.

До 19 юни 2026 г. комисията за оценка за МОЗПС избра общо 63 предложения за проекти, представляващи прогнозен размер на безвъзмездните средства от приблизително 1,1 млрд. евро и съответстващ размер на заемното финансиране от приблизително 5,5 млрд. евро. Бяха подписани общо 26 споразумения за предоставяне на безвъзмездни средства и изпълнението на съответните проекти започна.

Комисията, в сътрудничество с ЕИБ, ще продължи да работи за реализиране на пълния потенциал на МОЗПС по време на втората покана за представяне на предложения. Следващият краен срок за подаване на заявления ще бъде определен в зависимост от наличието на обратни постъпления по ЕФСИ.

¹⁷ [Info-regio — Фонд за справедлив преход \(europa.eu\)](https://info-regio.europa.eu/).